

METALURJİ ÖĞRENCİLERİ OLARAK BERGAMA VE EŞME'DEYDİK!

Siyanür ile altın üretimi konusunda önceden okuduğumuz, öğrendiğimiz bilgileri pratikte daha iyi anlayabilmek ve bu tesisleri yerlerinde görüp, incelemek amacıyla öğrenci komisyonu olarak düzenlediğimiz geziyi, Metalurji Mühendisleri Odası yöneticilerinden Cemalettin KÜÇÜK, İrfan KAPTI ve 16 öğrenci olarak (İTÜ, YTÜ ve Kocaeli Üni.) 22-23 Eylül tarihlerinde gerçekleştirdik. İlk günümüzde Bergama-Ovacık Altın Tesisini gördük ve civar köyleri gezerek köylülerle görüşme imkanı yakaladık. Bergama direnişinin yükseldiği köylerden biri olan Çamköy, terk edilmiş bir köyü andırıyordu. Tarlaları maden şirketi tarafından satın alınmış köylüler, Bergama ve İzmir merkezlerine yerleşmeye başlamışlar. Yargı kararına göre kapatılması gereken şirket ise çalışmaya devam ediyor. Aynı günün akşamında Eşme'ye giderek İnaç köylüleriyle birlikte kaldık. İnaç köylüleri, 2 yıldır maden şirketine karşı mücadelesini eylemler yaparak ve şirkete açtıkları birçok davayla birlikte sürdürüyor. Mücadelelerinin kamuoyuna yansıtılmadığından şikâyet ederek; sivil toplum örgütlerinin yardımlarını bekliyorlar. Biz öğrenciler olarak yanlarında olduğumuz ve gördüklerimizi duyuracağımız sözünü vererek köyden ayrıldık. Eşme-Kışladağı Altın Tesisini inceleyerek, yığın liçi yapılan devasa alanı görme imkanı yakaladık. Danıştay tarafından 'yürütmeyi durdurma' kararı verilen tesis ise faaliyetlerine devam ediyor.

Bergama-Çamköy kahvesinde...

Bergama – Eşme Gezisi Günlüğü

Bergama ve Eşme'ye teknik gezi düzenleme fikrine en başta büyük bir heyecanla katıldım. Bunun iki sebebi vardı; birincisi bir mühendislik öğrencisi olarak üniversitede gördüğüm sadece ezber ve yükleme (aktif bir araştırma süreci sonunda olmayan) öğretimi gözlemleyerek anlayabilecektim. İkincisi ve daha önemli olanı ise yapılan işlemlerin toplumsal ve çevresel boyutlarıydı. Öğretimimizdeki bu iki büyük gediği gidip, yerinde gözlemlemek için büyük bir fırsattı bu, çünkü geceleyin köylülerin evinde kalacaktık. Bizim de ancak onların mücadelesiyle öğrendiğimiz siyanürle altın çıkartılmasına karşı, dünyanın büyük emperyalist şirketlerini ve hatta jandarmayı, hükümeti de karşılarına alarak bir mücadele yürütüyorlar ki, bu mücadele hem yasal hem de pratik eylemlilikleriyle sürdürülüyor. Bu süreç sonunda kazandığım çok önemli iki şeyin daha farkına vardım; sıkı arkadaşlıklar ve örgütlülük.

Gezi için öncesi akşam (gezi programını konuştüğümüz) yaptığımız toplantıda kararlaştırdığımız gibi Cuma akşamı 22.00'da toplandık ve yola çıktık. Minübüste en eğlendiğimiz zamanlar yolculuğa çıktığımız ilk anlardan başlayıp, yol boyu devam eden Doğan'la Özgün'ün gitar konserleri ve topluca türkü söylemelerimiz oldu heralde.

Cumartesi sabahına kadar Duygu'nun kurabiyeleri ve abur cubur stoğumuzla idare ettikten sonra kahvaltısı Bergama'nın merkezindeki çorbacıda yaptık. Ama öyle bir ortam oluşmuştu ki yediğimizi, içtiğimizi pek önemsemiyorduk, esas olan birlikte yamanın güzelliği olmuştu. Yemekten sonra ilk hedefimiz olan Bergama tesisine ulaştık. Burada çalılar ve dikenlerin oluşturduğu engelli tırmanışımız sonra etrafı bir zamanlar verimli ovalara çevrili bir tepeye çıktık. Bu Egenin en verimli topraklarına ve güzel bir doğaya sahip olan bölge tamamen deşmişti. Topraklar verimsizleşmiş, ağaçlar meyve vermez olmuş, ovaların ve eskiden köylerin olduğu yerlere yığılan tonlarca atık dağları oluşturmuştu. Tabii birde tesisin yanında içinde siyanür, arsenik ve ağır metaller barındıran bir gölet oluşmuştu. Oradaki köylülerden birkaç ay önce gölete düşen bir çocuğun öldüğünü duyduk. Bergamayla ilgili dikkatimi çeken nokta;nerdeyse tüm köylerin boşalmış olması oldu. Aile-

lerin çoğu merkezdeki evler karşılığında topraklarını, evlerini bırakıp gitmişlerdi, geriye kalanlar ise artık yer değiştiremeyecek kadar yaşlılar ve tesis çalışanlarıydı. Bergama bu haliyle mağlup edilmiş bir halk izlenimi bırakıyordu. Münibüsümüze binmeden başımıza gelen ve beni sarsan bir olaydan bahsetmek istiyorum;gezi başından gezi sürüsence içmek için su almıştık. Bu suların birini Bergama'ya ulaşıncaya kadar tükettik. Köyde olduğumuz içinde suyu musluktan doldurmak aklımıza geldi ilk an ama hemen sonra Cemalettin abinin(oda başkanı) bu bölgedeki toprağının ve suyun siyanür miktarının normalin çok üstünde olduğu hakkında verdiği bilgiler üstüne bunun ne kadar mantıklı olacağını düşündük. Tabi ki su doldurmadık ve Cemalettin abiye daha söylediklerinin üzerinden yarım saat geçmeden bizim nasıl olupta böyle düşündüğümüzü söylediğimizde, aldığımız cevap sarsıcıydı cidden: "Burada yaşayan insanlar bu suyu içmek zorunda"

Düşünsenize bir; yabancı biri geliyor ve içmek zorunda olduğunuz suya gözünüz önünde zehir katıyor ve siz yediğiniz sebze, meyveye, beslediğiniz hayvana kadar bu suyu kullanıyorsunuz. İşte bize üniversitede asitli birleşiklerle çözündürme diye anlatılan olayın çevresel ve toplumsal sonuçlarından biri bu aslında, fakat bize bu yönü hiç anlatılmadı üniversitelerde.

Bergama sonrası akşam üstüne doğru Eşme'nin İnaç köyüne geçtik. Hava kararmak üzere olduğu için kısa bir kültür gezisi yapmaya karar verdik. Gezide İnaç köyünün köklü bir geçmişi olduğu ve bu köyün tarihi İpek yolu üzerinde bulunduğu için köyde bir kervansaray mevcut olduğunu öğrendik. Ayrıca millattan önce hayvancılık için kullanılmış mağaralar ve bir de kiliseden camiye çevirildiği için kiblesi kuzeye bakan bir cami gördük. Ayrıca İnaç köyü konusunda atlanmaması gereken önemli bir noktada da köyde 4 tane ilkokulun mevcut olması ve köyün hepsinin okuma yazma bilmesiydi. Bu kısa turistik gezi sonrası bizim için köylülerce hazırlanmış sofrada bulduk kendimizi. Böyle bir sofrayı kolay kolay bulamayacağınızı belirtmeliyim. Salatadan, tavuğa kadar herşey çok taze, lezizdi ve insanın yedikçe yiyesi geliyordu. Bir sürü ve bol bol hazırlanan yemek(çok aç olmamıza rağmen yemeği bitirebilmek için neredeyse çatlıyorduk) 8'erli olarak ayrıştırdığımız masalara tencerelerde geldi ve yemeği ortak bir kaptan yedik. Köy hayatının bize verdiği en güzel değerlerden birkaçıydı aslında bu; kardeşçe ve paylaşarak yaşamak, bugün çoğumuzun hayatının bir parçası olmaktan çok önceleri çıkartılmış olan değerler. . .

Uzun süren yemek faslı sonrası, köylülerin siyanür tesisine

karşı yaptıkları düzenli toplantılarına katılma şansı bulduk. Köylüler, Kanada şirketine karşı sürdürdükleri mücadeleyi, şirketin uyguladığı ve Bergama'da başardıkları 'böl, yönet' politikasını, umutlarını aktardılar bize. İnaç köylülerinin söylediğine göre; çevre köyler arasında sadece İnaç köyünden kaynak suyu çıkırmış ve çevre köyler tesise ekmek kapısı olarak bakarken, İnaç köylüleri suyun, yani yaşam kaynaklarını kaybedecekleri bilincinde olarak tesise ilk andan itibaren itiraz etmişler. Bugün ise geçen yaz oluşan oluşun olumsuz atmosfer koşulları nedeniyle 1500 kişinin zehirlenip hastaneye kal-

Eşme - Kışladağı Altın tesisindeyken...

dırması sonrası İnaç köylüleri, çevre köyleri bilinçlendirip, tesisi en kısa sürede kapatabilecek örgütlülüğü planlamakta.

Daha önce de söylediğim gibi İnaç köylülerinin kamuoyunun dikkatini çekmek için yaptığı sokak eylemlilikleri dışında bir de yasal süreç işliyor Eşme'de. Köyün avukatı da bize; Türkiye'nin açık liç yöntemiyle altın çıkartılan dünya üzerindeki tek ülke olduğunu, altın şirketlerine karşı açılan hiçbir davanın şirketler lehine sonuçlanmadığını, fakat iş yürütmenin uygulanmasına gelindiğinde devletin harekete geçmediğini, devletin tek yaptığı İnaç köylülerini sindirmeye yönelik olduğunu(İnaç köylülerinin suyumuz kirlenmesin diye yaptığı bir eylemde, 34 kişi, yol kesmek, kundaklamak, kolluk kuvvetlerine güçlük çıkartmak vb. . gibi suçlardan 25 yıl hapis cezasıyla yargılanıyorlar) ve belkide en vahimi AİHM'in Türkiye'deki yasal süreç tükenmediği halde(çünkü bir davanın AİHM'e gitmesi için bu şartmış) Türkiye'nin yasal süreç sonunda alınan kararları yürürlüğe sokmaması nedeniyle, davayı kabul ettiklerini, anlattı bize. Tesis konusunda köylülerin bir söylevi ise çok dikkat çekiciydi: "Biz hükümetten birşey beklemiyoruz,

İnaç köylüleriyle sohbet ediyoruz...

zaten tavırları açık ve net bu konuda, burada yürütülen mücadele emperyalizme karşı. "Eylemler sonrası İnaç köylülerinin artan bilinçlerine bir başka örnek ise: "Bundan iki sene önce 450 tane altın arama ruhsatı vardı, şu an ise bu sayı 650. Eğer bunların hepsi işletmeye açılırsa Türkiye topraklarının yarısı atıklar tarafından kirlenilecek ve büyük bir kuraklığa girecek Türkiye. Bizim verdiğimiz hukuk süreci bu yüzden önemli 'biz kazanırsak, hepimiz kazanacağız.'"

Uzun ve bizim için aydınlatıcı geçen toplantı sonunda İnaç köylüleri "Biz tek başımıza şirketi yenemeyiz, birleşmek ve toplu mücadele etmek lazım" derken, bizde onlara davalarını öğrendiğimizi ve bundan sonrasında ise üniversitemize, şehirlerimize döndüğümüzde burda öğrendiklerimizi yaymanın ve altın çıkartılmasına karşı olmanın bizim de görevimiz olduğuna dair teminat verdik.

Ertesi gün Eşme tesisini dolaşırken ise eskiden şirin bir ege köyünün bulunduğu yerde olan atık dağları durumun ne kadar kritik olduğunu bize daha iyi anlattı. İşte bu yüzden biz metalurji ve malzeme mühendisleri odası öğrenci komisyonu olarak "Siyanürle altın 'çıkarma'" seminerini yapmayı kendimize görev bildik, işte bu yüzden bu yüzden bu yazıyı yazdık ve işte bu yüzden İnaç köylülerinin mücadelelerini yükseltmek için elimizden gelen herşeyi yapmayı görev bilip, davayı devam ettireceğiz ta ki emperyalist tröstler topraklarımızdan atılana kadar.

Emek DURMUŞOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi

Zaman nasıl da almış götürmüş kocaman insanları, kocaman yürekleri. Ama insanız ya oğlumuz var kızımız var bizi yürütecek, bizi temsil edecek haklarımızı koruyacak, ismimizi koruyacak. Peki, çocuklarımızı kimler aldı, neden böyle ihanet etmişler bize? Ovacık Köyü nereye kaybolmuş, kimler almış götürmüş dağa kaçırmış? Oradaki dağlara neler olmuş, o çukurlar nasıl açılmış, o zehirli dağlar ne zaman yükselmiş? Bir tek ağlayan amcamız mı kalmış, korkak gözlerle bizlere bakan? Nasılda burkuluyor yüreğim, bakmaktan bile kaçmak gerek bu manzaraya. Kaçalım hemen, biz de kaçalım hemen, topraklarımızı terk edelim. Edelim ama başka topraklarımız da yanıyor. Gidelim onlara soralım. İnaç Köyü gidelim, Eşmeli büyüklere baş kaldıralım. Askerler bizleri de dövsün, Kanadalı şirketleri korusun, mahkeme kararlarını hiçe saysın. Dağak kimi yıldır ki zaten, vur ki güçleneyim, vur ki haklı çıkayım, vur ki...

Doğan BAŞTÜRK

İstanbul Teknik Üniversitesi

Bergama Altın Madenini'nin Önünde Cemalettin Küçük bize siyanürü anlatırken